

СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РІВНІ ОТГ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Зеленкевич Л. П.

*кандидат соціологічних наук,
доцент кафедри соціології та соціальної роботи
Класичний приватний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Сучасна соціально-політична ситуація в країні ставить перед владою складні, нетрадиційні завдання по збереженню цілісності держави, досягнення стабільності у економічній і соціальній сферах шляхом знаходження нових та вдосконаленню існуючих ресурсів у публічній політиці. У свою чергу звернення до окремих питань такої політики, з метою її перетворення, стає однією із нагальних цілей наукових досліджень.

Публічну політику здебільшого розуміють у якості соціально-політичного явища, що знаходить свій прояв у процесі впливу державних владних інстанцій, маючих нормативно визначену публічну правомочність, на соціальні інститути [1, с. 42].

Враховуючі складність цього феномену, слід зауважити наявність у науці різнопланових його трактувань. Так, у результаті проведеного аналізу різних точок зору на цей концепт О. М. Чальцева сформулювала таке його визначення: «Під публічною політикою ми розуміємо доцільну взаємодію публічних акторів (інституціоналізованих та неінституціоналізованих, формальних і неформальних), які за допомогою власних ресурсів, функціональних механізмів, культурно-ціннісних і правових норм, мають можливість виявляти, реалізовувати, аналізувати та контролювати загальнозначущі соціально-політичні проблеми» [2, с. 20].

Узагальнюючи інші розуміння публічної політики слід зазначити, що її трактують і як процес прийняття політичних рішень, і як стратегічну програму, і як курс дій, і як публічну діяльність, і як механізм підтримки публічного порядку [3, с. 108–109]. На наведених визначеннях наукова думка не зупиняється, що підкреслює многогранність і важливість даного феномена для пізнання процесу розвитку суспільства.

У контексті отождолення публічної політики і державної політики, тобто у тому разі коли дії державних інститутів направлені на реалізацію суспільних інтересів, а держава виступає актором у сфері публічного управління, звернемо увагу на поняття окремих видів

публічної політики, яке знаходить своє відображення не тільки у різноманітних наукових концепціях, а ще й у легальних приписах. Яскравим прикладом цього є положення ст. 1 Закону «Про засади державної регіональної політики», у якій законодавець надав таке нормативне тлумачення: «державна регіональна політика – система цілей, заходів, засобів та узгоджених дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб для забезпечення високого рівня якості життя людей на всій території України з урахуванням природних, історичних, екологічних, економічних, географічних, демографічних та інших особливостей регіонів, їх етнічної і культурної самобутності» [4].

Як бачимо влада орієнтується на практичний аспект публічної політики і зміщує важелі з соціально-політичної її складової на дійову. Такий підхід цілком виправданий з позиції завдань, які стоять перед цими державними інституціями.

Серед інших показників публічності тієї діяльності, що проводиться державними органами, є механізми взаємної комунікації між громадянським суспільством і державними інституціями у процесі прийняття управлінських рішень, які мають ознаку суспільної значущості. Недарма нормативні приписи, на рівні принципів та конкретних правил, встановлюють правомочності фізичних та юридичних осіб, громадських об'єднань відносно їх участі у розробці та реалізації внутрішньої політики, в управлінні державними і суспільними справами (ч. 2 ст. 4, ч. 4 ст. 12 ЗУ «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики»), зокрема забезпеченні державної регіональної політики [4].

Враховуючи ступень розвитку сучасного українського суспільства слід вказати на таку його характерну рису, як позаінституціональність, що формує можливості громадянської спільноти мати відносно незалежність від державних інституцій та здійснювати на них солідарний вплив з метою корегування публічної політики, забезпечення актуальних суспільних потреб у різних сферах буття. Зазначена можливість має своє практичне втілення в умовах конкуренції інтересів різноманітних соціальних груп. Відповідно до своєї соціальної значущості отримують перевагу та знаходять своє втілення у публічній політиці інтереси тієї соціальної групи, яка має найбільшу впливовість серед населення.

Враховуючи наведене, публічна політика розуміється нами у якості діяльності владних інституцій, основні завдання якої сформовані з урахуванням соціальних потреб за умови їх визначення при активній участі громадян.

Таке розуміння публічної політики, на нашу думку, актуалізується у кризовий період, обумовлений трансформацією системи державного управління. Так, реформа децентралізації надала місцевій владі, зокрема

владі сільської громади, нові повноваження, які збільшили її вплив на життя громади, на прийняття рішень на рівні громади. Саме в цьому і полягала мета цих перетворень – перенести процес прийняття рішень на рівень громад. При цьому важливою особливістю стало визнання ОТГ низовим рівнем владної системи, який отримав нові, більш ширші повноваження ніж така ланка соціальної структури, як окрема громада села або селища. Такі ОТГ створювались шляхом об'єднання декілька громад в одну більш велику, з метою підняття їх спроможності виконувати функції місцевої влади: утримувати керівництво, здійснювати інфраструктурні проекти, фінансувати соціальну сферу, культуру, спорт, охорону здоров'я тощо.

Слід акцентувати увагу на процесі легітимації фактично нового для селян владного механізму, який повинен був здійснюватися не лише юридичним шляхом, тобто прийняттям відповідних законів та постанов тощо, а й за допомогою отримання згоди громадян з інституційними нормами щодо нової влади. Така згода є проявом соціокультурних аспектів діяльності державного адміністрування у контексті здійснення публічної політики, досягнення ефективності управління, зокрема підвищення рівня керованості громадами.

Таким чином, розуміння публічної політики у якості діяльності владних інституцій, основні завдання якої сформовані з урахуванням соціальних потреб за умови їх визначення при активній участі громадян, зосереджує акценти в межах реформи децентралізації на соціокультурних аспектах діяльності державного адміністрування.

Література:

1. Публічна політика : навч. посіб. / авт. кол. : С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович та ін. ; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. Київ : НАДУ, 2016.

2. Чальцева, О. М. Публічна політика: теоретичний вимір і сучасна практика : монографія / О. М. Чальцева. Вінниця : ФОП Барановська Т. П., 2017.

3. Пухкал О. Г., Гомоляко О. В. Публічна та державна політика: єдність та відмінності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 24. С. 106–112.

4. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 р. № 2411-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 40. Ст. 527.